

Nyhedsbrev, SN 88, Juli 2014

Foreningen Svend Gønge

Stiftet onsdag den 12. juni 2008

Pro honore patriae

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@svvsogne.dk

www.svvsogne.dk

Bestyrelse:

Formand:

Peter Sten Hansen

Næstformand:

Ingegerd Riis

Kasserer:

Jens Hallqvist

Sekretær:

Jens Beck

Bestyrelsesmedlem:

Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:

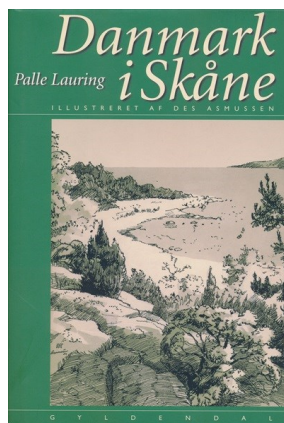
Peter Sten Hansen,
(ansv. havende)

Ingegerd Riis,
Jens Hallqvist,
Gunnar Stobbe,
Jens Beck.

svendgoengepoulsen@gmail.com

[Oversigt over vore
ambassadører.](#)

Bog anmeldelse...

Indholdsfortegnelse:

Fodevig og om slaget der...

Skanør...

Trelleborg...

Om Søndersletten, om Månetorps gavlar og om krig deromkring...

Om den skånske landsbygds bindingsværk...

Fru Alsted og de skånske landsbykirker...

Ystad, dansk landgang og købstadsbindingsværk...

Om klostre og om et krucifiks med paryk...

Tryde kirke og noget om døbefonte og kirkekunst...

Tosterup og Jørgen Krappe og noget om den skånske adel...

Kåseberg...

Sandhammeren, og om en udsigt der blev borte...

Om Vallby kirkes dåbsfad og om sprog...

Glimminge faste stenhus...

Om skånske runer...

Om Simrishamn og malede klædekister...

Hellig Olafs sølvøkse og en besked om fru Sinclairs død...

Kiviks kongegrav og et forsøg til orden i begreberne...

Det står skrevet på Ravlunda kirkevæg...

Maglehem kirke, om ensom sang, og om kalkmalerier...

Vidskøvlø og andre skånske herregårde...

Et epitafium i Vidskøvlø kirke, og om skånske portrætter og gravsten...

Om Kristianstad og dens kirke...

Med foden inde i Bleking...

Om bønder og om skovfolk...

Snaphaner i krig, om skæbne og om eftermæle...

Gertrud Grijs og poeten Wivallius...

Pigen fra Höör...

Om fru Eleonora og om uægte nonnegrave...

Om overgangen over en å og om poeten

Lyskander...

Ängelholm og om skånske købstæder i krig...

Hallands Väderö...

Ved Hallands tærskel...

Helsingborg, et slag og en borg...

Udsigt over Øresund...

Mariakirken...

Råå og Landskrona...

Hveen og om stjerner...

Slaget om Dysjebro...

Malmö, en kirke, en sammensværgelse og et slot...

Carl Gustaf med frue...

Lund, en kirke og hvad dér skete...

En indskrift og et slag...

Om en høj og om endnu et slag...

Forsøg til svar på et spørgsmål...

Kort over Skåne...

Register...

Da Palle Lauring (1909-96) for et halvt århundrede siden (1952) skrev „Danmark i Skåne“, så vores verden anderledes ud. Fem års besættelse havde sat en effektiv stopper for normale rejser til udlandet, og de første efterkrigsår var belagt med valuta- og pas restriktioner, der fortsat lagde en dæmper på rejselivet. Så en rejse til Skåne - for de allerflestes vedkommende blot en tur til Malmø eller Helsingborg - var en udlandsrejse, ikke bare til et fremmed land, men til et land, hvor mangt og meget var anderledes. Folk var velklædte, butikkerne fyldt med varer, neonlysene strålede om aftenen, venstre kørslen var uvant og sproget svært at forstå. De færreste tænkte vist over, at det land havde været dansk dobbelt så længe, som det havde været svensk.

Det viste Lauring os med sin perle af en bog. Fortalt i et sprog, der var manden selv, og som stadig - levende og frisk - står sig et halvt sekel senere. En vandring gennem det smukke, tabte lands natur, kultur og historie fortalt med kærlighed, medleven, indignation og overbærenhed. Man læser den heller ikke uden at forbavses over Laurings polyhistoriske viden og hans formidable evne til at bruge den; til at sætte det, han fortæller, ind i en større sammenhæng, til at påvise, hvad der samler - og hvad der skiller. Få lægger hans bog fra sig uden at være blevet klogere.

Men verden står jo ikke stille, og det Skåne, Lauring beskrev, har naturligvis også forandret sig. Bonde- og landbrugslandet Skåne er, ganske som vi kender det herhjemme, i højere grad blevet et by- og industrisamfund, hvor bilerne nu kører i den „rigtige“ side på gode og brede veje. Sporene efter Helgo Zettersvalls hærgen er der naturligvis stadig, men de er dog her og der mildnet, vigtigst ved Eiler Græbes glimrende restaurering af Lunds domkirke, der ryddede op i det forlorne og gen- gav kirkerummet dets enkle pragt. Det gælder i det hele taget for restaureringsarbejder „hinsidan“, at der - ganske som herhjemme i dag er en klar forståelse af, at det gælder om at bevare uden at skrubbe så energisk, at historien ryger ud med skyllevandet.

„Risengrøden“ må de dog gerne skrabe af, for den misprier stadig for mange smukke, gamle kirker. Den største forandring er måske sket med skåningerne selv. De bærer hovedet højere, end de gjorde for 50 år siden - bevidste om deres identitet og særpræg og med en ny og nuanceret viden om og forståelse af deres historie, der ville have rystet en historielærer i 1940'ernes svenske skole. En holdning, der bl.a. signaleres til omverdenen

af de mange rød-gule flag, der møder en. Men signalet skal ikke fejltolkes. Der er ikke noget

ønske om at skifte nationalitet igen, men derimod en større åbenhed over for de muligheder, der ligger i det regionale samspil, den faste forbindelse åbner for. Vi danskere snyder os selv, hvis vi ikke også snart opdager det.

[Ole Ventegodt](#)

INDLEDNING

Da Christian den Femte vendte tilbage fra den mislykkede skånske krig lod han Kronborgs vinduer mod Sundet blænde for ikke at få appetitten ødelagt ved synet af det tabte. Helt blev de vinduer aldrig genåbnet. Med Skåne, Halland og Bleking gik en tredjedel af Danmark tabt, og tabet var så bittert, at der blev stille om Skånelandene. Stilheden blev til glemsel. Men da vi glemte de østensundske provinser, tog vi endnu et tab hjem, for samtidig gled de ud af vor historie, af vor kulturhistorie, og af vor bevidsthed om os selv. Endog i faglitteratur helt op til i dag har Kronborgs nedrullede gardiner sat mærkbare spor, og så meget vand må nu være rendt i Sundet, at man ugenert kan trække i gardinsnoren og indlade det naturlige dagslys.

Rent bortset fra historie, kulturhistorie og meget andet godt, har vi glemt, at Skånelandene, inden de fik deres skæbne endeligt afgjort, måtte gennem århundreder så dramatiske og bitre, så blodige og utrolige, at ingen anden del af gammelt dansk område har gennemgået noget tilsvarende. Vi kan dog vise den anstændighed at huske for eksempel de ulykker, vi selv var med til at lave.

Denne bog er en rejse rundt til lidt af det, Skåne endnu har at sige os trods tre hundrede år. Emnerne er mange, og vi må fare med harefod over det meste og endda helt uden om mere. Om fuldstændighed kan der ikke blive tale, kun om at antyde, hvad der foreligger. Også den almene fejl, at lade Skåne gælde for alle tre landsdele, må bogen med beklagelse begå, og end ikke i detaljen kan ufejlbarhed garanteres.

Når man har pløjet en landsdel igennem temmelig grundigt på mange besøg gennem snart mange år, har man talt med mange mennesker om mange ting, mest om det, der interesserede. Det stof er udeladt her. Skånsk karakter, ejendommelighed og lune lader sig ikke gøre af på et par tryksider, og intet er så delikat som gruppekarakteristikker. Det bruges jævnligt at lade et par personers djærve replikker gælde symbolsk for en helhed. Metoden er ikke alene løs, den er uredelig. Ingen anden er fundet, som man kan lægge navn til, derfor er intet af den art her.

At tage et emne som dette op, medfører beskyldning for chauvinisme. Det er bogen igennem søgt at holde linjen strengt klar af sligt. Her skal ikke graves rustne stridsøkser op, og her skal national romantik ikke fabulere, men kan brødre ikke sludre om problemerne, er broderskabet tyndt. Det er af en pilgrimsrejse at være en usentimental rejse. Det skal ikke glemmes noget øjeblik, at vel er Skånelandene gammelt dansk land, men med tre hundrede år er de også gammelt svensk. De danskere, der agter sig østensunds for at holde dansknationale skåltaler, eller for at dunke skåningen i ryggen og titulere ham landsman, gør klogere i at feriere i nærheden af Ringkøbing.

[Palle Lauring.](#)

Fra vor histories førte begyndelse var de skånske lande danske.

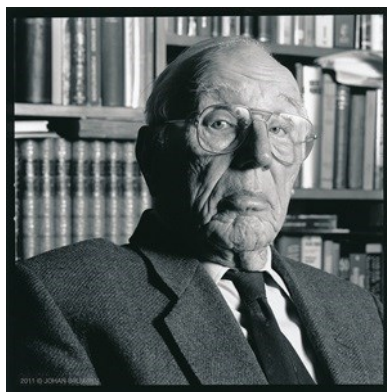
I 1658 afstod vi dem til Sverige, og gentagne forsøg på at erobre dem tilbage slog fejl.

En rejse i Skåne er således en rejse blandt utallige levn fra den danske tid og med mange minder om gammel dansk kultur.

Historikeren og forfatteren Palle Lauring foretog i begyndelsen af 1950'erne en sådan rejse med tegneren Des Asmussen.

Resultatet blev *Danmark i Skåne* - en oplevelsesrejse, der bringer læseren rundt i Skånes geografi.

Det er ikke en komplet rejsefører, men en stemningsfuld tur til landsdelens kirker og slotte,

Palle Lauring

gårde og købstæder, og til de mange steder, hvor historien blev til.

Danmark i Skåne er Palle Lauring i topform. Læserne får både detaljerne og det sammenhængende overblik fra Danmarks (og Sveriges) historie.

For nutidens rejsende vil Palle Laurings bog være en inspirerende kilde til planlægning af udflugter i det skånske. Og foretrækker man at rejse i egen lænestol, kan man ikke ønske sig en bedre guide.

Bogen er forsynet med tegninger af Des Asmussen og udkommet på Nordisk Forlag A/S, Gyldendalske Boghandel i 1999. Tekst og billeder er taget fra bogen med undtagelse af portrættet af forfatteren.

JB.

Kildemarked 2014

For 2. år i træk deltog Foreningen Svend Gønge med en flok udklædte medlemmer til Kildemarkedet i Mogenstrup den 21. og 22. juni.

Der var musik og underholdning, en masse markedsboder, salg af friske grøntsager og jordbær.

Den irske gruppe, Sioda, optrådte med traditionel irsk folkemusik, og de gentog koncerten i Medborgerhuset, Lundby, søndag aften.

Desuden optrådte 2 af vores medlemmer med et

lille situationsspil.

De besøgende på markedet var meget optaget af den udklædte flok og spurgte flittigt til vores tøj og til Gøngemarkedet. Borgmester Nansen fortalte markedsgæsterne om de forskellige dragter.

Og det var meget populært, at et par af kvinderne fra FSG fordrev tiden med at strikke.

Desuden blev der delt foldere ud om Gøngemarkedet.

Vejret var en anelse bedre end sidste år, idet det "kun" blæste voldsomt.

Jytte Høj Hammer

Gøngemarked i Lundby for 7. gang!

I weekenden den 23. og 24. august 2014 er der igen Gøngemarked i Lundbyparken. Foreningen Svend Gønge, Borgerforeningen i Lundby og Medborgerhuset Lundby er i gang med forberedelserne.

Programmet er ved at blive finpudset, men ser overordnet sådan ud:
Markedet starter lørdag

kl. 10, og åbnes kl. 12 af borgmester Carsten Rasmussen, Næstved.

Der vil igen i år være mange forskellige boder med alt fra strik og keramik til stegte sild og pandekager.

Markedspladsen vil være fyldt med folk i renaissancedragter; der vil være soldater – både svenske og danske; der vil blive spillet renaissancemusik; danset renaissancedans og lavet små situationsspil.

Søndag kommer der en gøglertrup forbi.

Børnene får deres helt eget hjørne med forskellige lege og en spændende skattejagt. Gøngemarkedet er blevet en rigtig god tradition i Lundby – og er et sjovt og spændende udflugtsmål for hele familien.

Gratis entre.

Markedsfolderen er vedhæftet denne udgave af SN.

Hold din næste fest i Medborgerhuset Lundby

Medborgerhuset Lundby er rammen om Foreningen Svend Gønges mange møder.
I Medborgerhuset Lundby kan du leje et fest- eller mødelokale for fra 500 kroner.

Vi har fleksibel udlejning, efter dine behov:

Krostuen: 500 kr., Stor og lille sal: 2500 kr.,

Hele huset (stor og lille sal og krostuen) 3000 kr.

Priserne er uden rengøring og depositum på 1000 kr.

Med i lejen er adgang til køkken, service, udendørs terrasse, græsplæne og to petanquebaner.

Ring og hør nærmere på tlf. 5133 3771

Medborgerhuset Lundby

Banevej 4, 4750 Lundby - 50 meter fra Lundby Station

Hjemmeside: www.syvsogne.dk